

Patere asseri libet atē tuā aduersos imūdos
 spūs. q̄ tuis ceruicib⁹ imposuerāt. sacrādas
 sibi et celebrādam ignominia suā. Auctores
 criminū dīnoꝝ remouisti ab honoꝝib⁹ tuis
 supplica deo vto vt a te remoueat illos deos
 q̄ delectant crimib⁹ suis seu veris qd̄ ignomi
 nosissimū est. seu falsis qd̄ maliciosissimū est.
Bene q̄ tua spē hīstōriōib⁹ et scenicis soci
 et atē ciuitatis patere nolūisti. euigila pleni
 us. nullo mō hīs artib⁹ placatur dīna maie
 stas. quib⁹ humana dignitas inq̄nat. **Q**uo
 igit̄ pacto deos qui talib⁹ delectant obsequi
 haberi putas in numero sanctoꝝ celestiu⁹ po
 testatu. cum hoīes p̄ quos eadē agunt obse
 quia non putasti habēdos in nūero qualium
 cunq; ciuiū romanoꝝ. **I**ncōpabilit̄ supna ē
 ciuitas clarior. vbi victōria veritas. vbi dig
 nitas sanctitas. vbi pax felicitas. ubi vita et
 nitas. **M**ultōmī⁹ habet in sua societate tales
 deos. si tu in tua tales hoīes habere erubuisti.
Proinde si ad beatā puenire desideras ciui
 tatem. deuita demonū societatem. **I**ndigne
 ab honestis colunt. q̄ p̄ turpes placant. **S**ic
 isti a tua societate remouent̄ purgatoe xp̄i
 ana. q̄o illi a tua dignitate remoti sunt no
 tatoe censoria. **D**e bonis autē carnalib⁹ q̄bus
 solis mali p̄stui volūt. et de malis carnalibus
 que sola p̄peti nolūt q̄ ne q̄ in hīs hēant qm̄
 putant̄ habere isti demones p̄tatem. quāq̄m
 si haberēt deberent̄ potius et iā istā otēnere
 q̄ p̄pter ista illos colere. et eos colēdo ad illa
 que nobis inuidēt puenire non posse. **T**amē
 nec in istis eos hoc valere qd̄ hī putāt q̄ p̄
 ter hec eos coli optere otēdūt. **D**emiceps vi
 debim⁹. vt hic sit h⁹ volūis modus.

Explicit liber secundus.
Incipiūt capta libri tercij

De aduersitatib⁹ quas soli mali metuūt. et
 quas semp̄ passus ē mūd⁹ cū deos colēt. .i.
An dī q̄ et a romanis et a grecis similib⁹ cole
 bantur cās habuerūt quib⁹ illud paterētur
 excidium .ii.
Non potuisse deos paridis adulterio ad vīn
 dictam moueri quod inter ip̄os traditur fre
 quentatum .iiij.
De sentētia varronis q̄ vtile eē dixit vt se ho
 mines dīs genitos mentiant̄ .iiij.
Nō p̄bati q̄ dī adulteriū paridis punierūt
 qd̄ in romulū mīe nō vlti sunt .v.
De fratri cidio romulū quod dī non vindica
 runt .vi.
De euerfione plij q̄ dux marij simbraja exci
 dit .viij.
An debuerit dīs pliacis roma omitti .viij.

An illā paces que sub nume regno fuit deos
 p̄stitisse credendum sit .ix.
An optādū fuit q̄ tanta belloꝝ rabie roma
 nū augeret̄ impiū cū eo studio quo s̄b numa
 auctū est et q̄etū eē potuisset tutū .x.
De simulacro cum am̄i appollis c⁹ flet⁹ credi
 tus est cladē grecoꝝ q̄b⁹ opitulari nō potat
 indicasse .xi.
Quātos sibi deos romani p̄ter ostēdem nume
 adiecerant. quozum eos numerositas nichil
 adiuuerit .xij.
Quo iure quo federe romani obtinuerit p̄ma
 oīugia .xij.
De impietate belli qd̄ albanis romani metu
 lerunt. et de victōria dominādī libidine ad
 epta .xij.
Qualis romanoꝝ regum vita atq; exitus
 fuerit .xv.
De p̄mis apud romanos osulib⁹ quoz alē al
 terum patriā repulit moxq; ip̄e p̄ atrocissim
 ma patricidia a vulnerato hoste vulneratus
 interijt .xvi.
Post mītia osularis impij q̄b⁹ malis vexata
 fuerit romana respublica dīs nō opitulari
 bus quos colebat .xviij.
Quāte clades romanos sub bellis punicis tri
 uerit frustra deoꝝ p̄sidijs expectatis .xviij.
De afflictōe belli punici scdī q̄ vires vtriusq;
 ptis osumpte sunt .xix.
De exitio sagūtinoz. q̄b⁹ p̄pter romanoꝝ
 amicicioꝝ p̄ntibus dī romani auxilium non
 tulerunt .xx.
Quā ingrata fuerit romana ciuitas scipioni
 liberatori suo et in q̄bus morib⁹ egerit q̄ eā
 saluti⁹ optimā fuisse describit .xxij.
De mitridatis edicto q̄ oēs ciues romanos
 q̄ mē a hā inuenirent̄ iussit occidi .xxij.
De infioꝝib⁹ malis q̄b⁹ romana respublica ex
 agitata ē p̄cedente p̄digio qd̄ in rabie oim̄
 aialiu⁹ q̄ hoib⁹ fūit fuit .xxij.
De discordia ciuili quā grecie se dī oēs exci
 tauerunt .xxij.
De ede oꝝ cordie ex senat⁹ osulto in loco sediti
 onum et cediū odita .xxv.
De diuersis generib⁹ belli q̄ p̄ oditā edē cō
 cordie sunt secuta .xxvi.
De bello ciuili mariano atq; sillano .xxviij.
Qualis fuerit sillana victōria vindex maria
 ne crudelitatis .xxviij.
De opatoe gothice irruptōis cū eis cladi⁹
 q̄s romani vel a gallis vel a belloꝝ ciuiliū au
 ctōrib⁹ excerpunt .xxix.
De onexione belloꝝ q̄ aduētū xp̄i p̄lima q̄ ḡ
 uiffima p̄cellerūt .xxx.
Quā impudentē p̄ntia icomoda xp̄o impūet
 qui deos colere non sinunt cum tante clades

**Expliciunt capitula libri tercij.
Incipit liber tercij. Ca. i.**

Iam satis dictum arbi-
troz de morum malis et
aiozum q̄ p̄cipue cauē-
da sūt. nihil deos flos
p̄p̄o cultoz i suo q̄m̄m̄
eoz maloz aggere p̄-
mere s̄ subuenire curas
se. sed poti⁹ vt maxie p̄mere egisse. Nūc de
illis malis vīdeo dīcedū que sola isti perperi
nolūt. qualia sūt fames morib⁹. bellū. expolia-
tio. captiuitio. trucidatio. tribulatio. et si q̄ si-
milia. iam in p̄mo libro commemorauim⁹. Nec
sola mali deputat mala que non faciūt maloz
nec erubescūt inter bona que laudat ipsi mali
esse q̄ laudat. magisq̄ stomachant si illa ma-
la habeat q̄ si mala vitā. quasi hoc sit homis
maxim bonū habē bona oia p̄ter seipm. Sed
neq̄ et alia mala que isti sola formidant dij eo-
rum qm̄ ab eis libere colebant. ne illis accide-
rint obstiterūt. Cum ei varijs p̄ diuersa loca
tp̄ibus añ aduentū redēptozis n̄ri innumerabī
libus. nōnullisq̄ etiā incredibilib⁹ cladibus
genus otere humanum. quos alios q̄z istos
deos mundus colebat. excepto vno p̄p̄o he-
breo et q̄busdā extra ip̄m p̄p̄m vbi cūq̄z gē-
dina digni occultissimo atq̄ iustissimo dei iu-
dicio fuerunt. Verū ne nimīū longū faciā. ra-
celo aliarū vsq̄ quaq̄z gentiū mala grauissi-
ma. quod ad romā p̄met romanūq̄z impiūm
tantū loquar. id est ad ip̄am p̄p̄e ciuitate. et
q̄cunq̄z illi terrarū vel societate diuēte. vel
obitōne subiecte sunt que sine p̄p̄esse ate ad-
uentum x̄pi. cum iā ad ei⁹ q̄si cor⁹ p̄ reipubli-
ce p̄tinerent **Ca. ij.**

Rimū ip̄a troia vel illū vnde origo ē
p̄p̄i romani. neq̄z em̄ p̄reūdum aut
dissimulādū est. quod et in p̄mo libro
attigi. edōde habēs deos et colēs. cur a gre-
cis victum captū atq̄z deletū est. Priamo in-
quūt sunt reddita laomedonte paterna per
iuria. Ergo verū est vt appollo atq̄z neptun⁹
eibē laomedōti mercenarijs opibus seruiret
Illis q̄ppe p̄mississe mercedē falsūq̄z iurasse p̄-
hibetur. Miror appollinē noiatū dinatores in-
tanto opificiolo laborasse nesciētē q̄ laomedōs
fuerat p̄missa negatur⁹. quanq̄z nec ip̄m ne-
ptunū patruū eius frēm iouis regē maris de-
cūt ignaz esse futurū. Nam hūc homerus
de stirpe enee. a cui⁹ posteris roma est. eū añ
illam vrbē obitā idē poeta fuisse dicat. induc-
magnū aliq̄d dinantē. quē etiāz nūbe rapuit

vt dicit ne ab achille occideret cupet cū ver-
tere ab imo. quod apud virgiliū dicitē struc-
ta suis manib⁹ piure menia troie. Nescientes
igit̄ tanti dij neptun⁹ et appollo laomedontē
sibi negaturū esse mercedē structozes menū
troianoz gratis et ingratis fuerūt Videāt
ne graui⁹ sit tales deos credere q̄z dijs tali-
bus peierare. Hoc em̄ nec ip̄e homer⁹ facile
credidit. qui neptunus q̄dem otra troianos
appollinē aut p̄roianis pugnatē facit. cū il-
lo piurio atos fabula narret offensos. Si igit̄
fabulis credūt erubescat talia colere numia.
si fabulis non credūt. nō obtendat troiana p̄-
iuria aut mirent̄ deos piuria punisse troiana
amasse romana. Vñ em̄ coniuratio catelie in
tanta tamq̄ corrupta ciuitate habitauit eē
eoz grandē copia. quos man⁹ atq̄z lingua
piurio aut sanguine ciuile alebat. Quid em̄z
aliud tories senatores corrupti in iudicijs to-
tiens p̄p̄s in suffragijs vel in q̄busq̄z causis. q̄
apud eum orionib⁹ agebant. nisi etiā peierā
do peccabat. Nam corruptissimis morib⁹ ad
hoc mos iuradi seruabat antiq̄. non vt ab
scelerib⁹ metur eligionis p̄biberent. s̄z vt p̄-
iuria quoq̄z sceleribus ceteris adderent

Ca. iij.

Nulla itaq̄z causa est. quare sint dij q̄-
bus vt dicit steterat illud impiū. cū
a grecis p̄ualētib⁹ p̄bent victi. troia-
nis peieratib⁹ fingant̄ irati. Nec aduētio pa-
ridis vt rursus a q̄busdā defedimē. vt troia
deseret successerūt. Auctozes em̄ doctozesq̄z
peccatoz esse adolēt nō vltozes. Vrbem ro-
mani in q̄t salusti⁹ sicuti ego accepi obidere
atq̄z habuere i initio troiani. qui ab enea dur-
ce p̄ fugi sedib⁹ incertis vagabant̄. Si ego
adulterū paridis vindicādū numina cēfue-
runt. aut magis in romanis aut certe etiā in
romanis p̄miedū fuit. qz enee mater hoc fecit.
Sed quō in villo illud flagiciū oderat. qui in
sua socia venire nō oderat vt alia omittā qd̄
cuz anchise omiserat ex quo enea pepere rat
An qz illud factū est dignate menelao. illud
aut̄ ocedente vulcano. Dij em̄ credo nō celāt
oīuges suas. vsq̄z adeo vt eas etiā cū hoibus
dignent̄ habē omnes. Irridere fabulas for-
tassis existimoz. nec grauiter agere tāti pō-
deris eam. Non ergo credam⁹ si placet enea
eē veneris filiū. ecce ocedo. si nec romulū mar-
tis. Si aut̄ illud. cur nō et illud. An deos hoī-
bus femis. mares aut̄ hoies deab⁹ misceri ne-
phas. Dura vel poti⁹ nō credendā obitō qd̄
exiure veneris in cubitu maris licuit. hoc in-
iure suo ipsi veneri non licere. Ad vtrumq̄z
firmatū est auctoritate romana. Neq̄z em̄
nimus credidit recetioz cesar aut̄ venerem

q̄ patrē antiq̄oz romulus mar tē **Ca. vi.**
Dixerit aliquis. Etane tu ista credis
 Ego vero ista nō credo. Nam et vir do
 distimus eoz varo falsa hec eē qm
 uis nō audent neq̄ fident. pene tñ fatef. S3
 vtile esse ciuitatib9 dicit. vt se viri fortes eti
 am si falsū sit ex dñs genitos eē credant. Vt
 eomō aim9 hūan9 velut dīne stirpis fiducia
 gerēs. res magnas aggreddēdas p̄sumat au
 dacius. agat vehemētius. et ob hoc impleat
 ip̄a securitate felicis. Quē varronis sentētia
 exp̄ssa vt potui meis verbis. cernis q̄z latum
 locum ap̄iat falsitati. vbi intelligam9 p̄sa iā
 sacra et q̄si religiosa potuisse ofingi. vbi pu
 tata sunt ciuib9 etiā de ip̄s dñs p̄desse men
 dacia **Ca. v.**

Sed vtz potuerit vñ dēx ocubitu an
 chise enēā patrē. vel mars ilie ex cōcu
 bitu filie numitoris romulū gignere
 in medio relinquam9. Nam pene talis q̄stio
 etiam de sepruris n̄is obozif. qua q̄rit veruz
 p̄uancatores angeli cū filiab9 hoim ocubue
 rint. vnde natis gignētib9 id est nimirū gran
 dibus ac fortibus viris tūc terra op̄leta est.
 Promde ad vtrūq̄ interim mō n̄a disputa
 tio referat. Si em̄ vera sūt que apud illos de
 matre enee et de patre romuli lectant. q̄uo
 p̄nt dñs adulteria displicē hoim que in seip̄
 sis ocorditer ferūt. Si autē falsa sūt. nec si q̄dē
 p̄nt irasci veris adulterijs hūanis. qui etiam
 falsis delectantē suis. Huc accedit. qm̄ si illud
 de marte nō credif. vt hoc q̄z de venere non
 credat. Nullo diuini ocubit9 obrētū matris
 romuli cā defendit. Fuit autē sacerdos illa ve
 stalis. et ideo dij magis i romanos sacrilegū
 illud flagiciū q̄ troianos paridis adulterius
 v̄ndicare debuerūt. Nam et ip̄i romani an
 tiq̄ in stupro detectas vestales. face rotel vi
 uas etiā defodiebāt. adulteras autē feminas
 q̄zuis aliqua dānatōe. nulla tñ morte plectē
 bant. vsq̄ adeo graui9 q̄ putabant adita di
 uina. q̄z humana cubilia v̄ndicabāt

Ca. vi.
Aliud aditio. qz si eousq̄ p̄ca hoim il
 lis numibus displicēt vt offēsi pari
 dis factō deserat̄ troiā ferro ignib9
 q̄z tonarēt. magis eos otra romanos mouēt
 romuli frat̄ occisus. q̄z otra troianos grecus
 maritus illusus. magis irritaret parricidius
 nascētis q̄z regnātis adulteriu ciuitatis. nec
 ad cām quā nūc agim9 interest vtrū hoc fie
 ri romulus iusserit. aut romul9 fecerit. q̄d m̄
 ti impubēti a negāt multi pudore dubitāt m̄
 ti dolore dissimulat. Nec nos itaq̄ in eare di
 ligenti9 re q̄renda. p̄ multoz seprōz p̄pensa
 testimonia demoremur. Romuli frēm palam

ostat occisū. non ab hostib9 non ab aliēis Si
 autē p̄petrauit aut impauit hoc romulus. ma
 gis ip̄e fuit romanoz q̄z paris troianoz ca
 put. Cur igit̄ troianis irā deoz puocauit il
 le aliene iugis raptor. et eoz dē deoz tute
 lam romanis inuit. aut iste sui fr̄is extrictor.
 Si autē illud scelus factō impio q̄z romuli alie
 num est. qm̄ debuit vtriq̄ v̄ndicari. tota hoc
 illa ciuitas fecit. quod tota ote p̄st. et nō iaz
 frēm sed p̄rem quod est pei9 occidit. Vterq̄
 em̄ fuit obitor. vbi alter scelere ablat9. nō p̄
 missus est esse regnator. Non est vt arbitroz
 q̄ dicat. quid mali troia meruerit. vt eam dij
 desererēt quo posset extingui et q̄d boni ro
 ma vt eam dij inhabitaret quo posset augeri
 nisi q̄ vici inde fugerūt. et se ad istos q̄s pa
 riter decipent otulerūt. imo vero et illic man
 serunt ad eos more suo decipiēdos. q̄ rursus
 eas dē terras habitaret. et h̄ eas dē artes fal
 lacie sue. magis etiā exercēdo. maiorib9 ho
 nozibus gloriati sunt **Ca. vii.**

Qerte em̄ ciuilib9 iam bellis scate t̄ib9
 quid miser om̄bat illū vt a fimbria
 marianarū ptium hoie pessimo euer
 teretur. multo feroci9 atq̄ crudeli9 qm̄ olim
 a grecis. Nam tūc et multi inde fugerunt. et
 millei captiuati saltē in seruitute vixerunt.
 Porro autē fimbria pus edictū p̄posuit ne cui
 p̄ceret. atq̄ vt tē totā cūctosq̄ in ea homies
 incēdio ocremauit. Hoc meruit illū. nō a gre
 cis quos sua iritātūat im̄q̄tate. s3 a romanis.
 quos sua calamitate p̄pagauerat. dijs illi coi
 bus ad hec repellenda nihil iuuatib9. seu q̄d
 verum est nihil valētib9. Nunquid et tūc ab
 scellerē oēs adit̄ arisq̄ relictis dij. q̄b9 illud
 opidū steterat. post antiquos grecoz ignē
 ruinasq̄ reparatum. Si autē abscellerāt causas
 equiro. et opidanozū q̄dē quāto inuenio me
 liorem. tanto defiorē deozū. Illi em̄ otra sim
 bria portas clauerāt vt filie seruaēt mee
 gram ciuitatē. hic eos irat9 incēdit vel poti
 us penit9 extingit. Adhuc autē melioz ptius
 ciuiliū filia dux fuit. adhuc armis rēpublicaz
 re cupare moliebat. horum bonozū initiozum
 nondū malos euētus habuit. Quid ergo me
 lius ciues illi9 vrbis facē potuerit. q̄d honesti
 us. q̄d fidelis. quid romana p̄ntela digni9 q̄
 meliori cāe romanozū ciuitatē huare. et conē
 parricidā romane reipublice portas claudē
 At hoc eis inquātū exitiū p̄sum sit. attēdāt
 defensores deozū. Deseruerūt dij adulteros
 illūq̄ flāmis grecoz t̄liquerūt. vt ex ei9 cinei
 bus roma castioz nasceret. Cur et postea de
 seruerūt eadē ciuitatē romanis ognatā. nō re
 bellantē adūsus romā nobile filia. sed iustio
 ribus eius ptibus fidē ostētiā p̄missimāq̄z

feruātē eamq; delēdā rliquerūt nō grecorū
viris fortib; sed viro spurcissimo romanozū
Aut si displiceat dijs causa ptiū siltanarū cui
seruātes vrbe miserī portas clauerūt. cur ei
dem sille tanta bonā pmittebāt 7 p nūciabāt
An et hic agnoscunt adulatorē feliciū. poti
us q̄ infeliciū defensores. Non ergo illū etiā
tūc ab eis cum euerteret desertū est. Nā de/
monēs ad decipiēdū semp vigilantissimi q̄s
potuerūt fecerūt. Eueris q̄ppe et incēsis oi-
bus cum opido simulacris solū mimerue s̄b tā
ta ruma tēpl̄ illi; vt scribit liui; integz s̄te-
tisse phibēt. non vt dicerent dii patrij quorū
semp sub numine troia est ad eoz laudē. sed
ne dicerent excessere omēs abitis arisq; reli-
ctis dij ad eoz defensionē. Illud eū posse per-
missi sunt. non vñ pbarent potētes. s; vñ pre-
sentes oumcerent. **Ca. viij**

Dns itaq; illiacis post troie ipius docu-
mentū. qua tādē prudentia roma cu
stodiēda omīssa est. Dixerit q̄spiam
iam eos rome bitare solitos q̄ expugnante
fimbria cecidit illū. Vnde ergo stetit mimer-
ue simulacrū. Deinde si apud romā erant q̄n
fimbria deiecit illū. forrasse apud ilium erant
q̄n a gallis ipa roma capta et incēsa est. Sed
vt sunt auditu acutissimi motuq; celerissimi
ad vocem anseris cito redierūt vt saltē cal-
pitoli; collem qui remāserat tuerent. Ceterz
ad alia defendēda ferius sunt redire omomi-
ti. **Ca. ix**

Dij et numā pompiliū successorē romū
si adiuuissē credūt. vt toto regni sui
tpe pacē haberet. et iā portas q̄ bell
patere ad solēt clauderet. eo merito scz q; ro-
manis multa sacra ostendit. Illi vero hoi pro
tanto ocio gratulābū fuit. si modo id rebus
salubrib; scisset impēdere. et perniciōsissima
curiositate neglecta. verū deum verā pietate
pquirē. Nunc autē non ei dij otulerūt illud
ociū. sed eum min; forrasse de cepissent. si oc-
cisum mimerue pissent. Quāto em̄ minus eū oc-
cupatum inuenerūt. tāto magis ipi occupa-
uerunt. Nam qd̄ illo molitus sit. et q̄bus arti-
bus deos tales sibi vel illi ciuitati osociare po-
tuerit varz p̄dit. Ad si dño placuerit suo di-
ligenti; differēt loco. Mō autē q; de bñficijs
eoz questio est. magnū bñficiū est pax. s; dei
veri beneficiū est. Plerūq; etiā sicut sol. sicut
pluuia viteq; alia subfidiā sup ingratos 7 ne-
quā. Sed si hoc tam magnū bonum dij illi ro-
me vel pompilio otulerūt cur impio romano
p ipa tpa laudabilia id nunq; postea p̄stiterit
An vtiliora erāt sacra cum insti tuerent. q̄m
cum instituta celebrarent. At q̄ tūc nondū
erāt sed vt eēt addeban. postea vero iam

erāt. que vt p̄desent custodiebant. Quōd er-
go est q̄ illi quadragim̄ tates. vel vt alij vo-
lunt triginta et nouē anni. in tā longa pace
trāfacti sunt. regnāte numā et postea sacris
institutis dijsq; ipis q̄ eisdem sacris fuerant
inuitati iam p̄hibib; atq; tucorib; vix p; taz
mteos annos ab vrbe obita vsq; ad augustū
p magno miraculo vn; omemorat ann; post
pmū bellū puniū. q̄ belli portas romani clau-
dere potuerūt. **Ca. x**

H rudent. q̄ nisi affiduis sibi q; conti-
nuo succedētib; bellis romanū impe-
rium tā lōge lateq; nō posset augeri
et tam grādī glia b̄famari. p̄donea hō causa
vt magnū eēt impiū. cur eē debēt inq̄erū. Nō
ne in corpib; hōim fati; est modicā staturay
cum sanitate h̄e. q̄ ad molē aliq̄ā ḡḡ atēā
p̄petuis afflicto n̄ibus puenire. nec cū puene-
ris re q̄se s; tāto grauiorib; mēbris tanto
niaiorib; agitari malis. Quōd autē mali esset
ac non poti; p̄simū boni. si ea tpa p̄durarent.
que p̄strinxit saluti; vbi ait igi; initio r̄ges
Nam in terris nomē impij id pmū fuit. diuē si
psingemū alij corp; exercebāt. etiā cuz vita
hōim sine cupiditate agitabāt. sua cuiq; sa-
tis placebāt. An vt tam multū augerēt im-
periu debuit fieri quo virgili; detestā dicit
deterior. donec paulatim ac decolor. et as. et
belli rabies et amor successit habēdi. S; pla-
ne p̄ tantis bellis susceptis et gestis iust a de-
fensio romanoz est. q̄ iruētib; sibi impo-
ne inimicis resistere cogebat. n̄ auditas adi-
piscendē laudis hūane. sed necessitas tūde
salutis et libertatis. Ita sit plane. Nam post-
q; res eoz sicut scribit ip̄e saluti; legib; mo-
ribus. agris. aucta. satis p̄spera satisq; pol-
lens videbat. sicuti plerūq; mortaliū habent
inuidia ex opulētia orta est. Igit̄ reges ppl̄e
q; finitimi bello tēptare. pauci ex amicis auxi-
lio esse. P̄az ceteri metu p̄culsi lōge a p̄culis
aberāt. At romani domi militiq; intēti festi-
nare. pare. ali; aliū hortari. hostib; obuiam
ire. libertatē patriā. pentesq; armis tegere.
Post vbi p̄cula virtute p̄pulerāt. socijs at-
q; amicis auxilia portabāt. magisq; dandis
q̄ accipiēdis bñficijs amicicis pabāt. decē-
ter h̄ijs armis roma creuit. Sed regnāte numā.
vt tam lōga pax eēt vrū iruebāt imp
bi. belloq; tēptabant. an nihil eoz fiebat vt
posset pax illa p̄sistere. Si em̄ bellis etiā tū ro-
malaceffabāt. nec armis arma obuia ferebāt
tur. q̄bus modis agebāt vt nulla pugna su-
perati. nullo marcio impetu terziti. sed arentē
inimici. h̄ijs modis semp ageretur. vt a sem-
per roma clausis iam portis pacata r̄gnaret
Quod si in p̄tate non fuit. non ḡ roma paces

habuit q̄s diu dij eorū sed quādiu hoies finitimi circū qua q̄s voluerūt q̄ eam nullo bello p uocauerūt. nisi forte dij tales etiā id hoi v̄dē audebūt. q̄ ali? homo voluit siue noluit. In ter est q̄dem iam vicio p̄po. malas mētes q̄te nus finant isti demones v̄l terrere vel excita re. Sed si semp hoc possent. nec aliud secreti ore ac supioze pt̄ate or̄a eoz conatū sepe aliter agere. semp in pt̄ate hērent paces bellis. calq̄ victorias. que semp fere p̄hūanoz. amoz mortus accidūt

Ca. xj.
Quas tñ plerūq̄ or̄a eoz fieri voluntatem nō sole fabule mult a mētiētes et vix veri aliqd vel indicātes vel significātes. sed etiā ipsa romana ofiteēt histo ria. Neq̄ aliūde apollo ille cum an? cū adur sus acheos eḡq̄s aristoicū bellare. q̄d i duo fleuisse nūciat? est. quo p̄digio aruspices ter rici cum id simulac̄z in mare putauissent esse p̄nciēdum cum ami lenes intercellerūt atq̄ re tulerūt tale p̄digiū. et antiochi et p̄his bello in eodē apparuisse siḡmēto. et q̄ romanis fe liciter puenisset ex senat? ofulto eidē apolli ni suo dona esse missa testati sūt. Tunc velut peritiores acciti aruspice s̄rūd ēre simulacrū apollinis fletū ideo p̄spetum eē romanis qm̄ cumana colonia gre ca eēt. suisq̄ terris v̄nde accitus esset id est ip̄si grece luctū et clades apollinē significasse plorantes. Deinde mox regem aristoicū vidū et captū esse nūciatus est. que v̄nici vtiq̄ apollo nolebat. et dolebat et hoc sui lapidis etiā lacris indicabat. V̄nd non vsq̄ quaq̄ incōgrue q̄uis fabulosis tam veritati similib? mores demonū describunt eamibus potēz. Nam camillā diana doluit apud virgiliū. et pallāte morituz ercules fle uit. Hinc fortassis et numa pompilius. pace abundās. sed quo donāre nesciēs. nec req̄res cum cogitare ociosus q̄bus nā dijs tuēd am romana salutē. regnūq̄ omitteret. nec verus illum atq̄ oipotentē sūmū deum curare opi nare ē ista terrena. atq̄ recoleret troianos de os quos eneas aduexerat neq̄ troianū. ne q̄s lauinie ab ip̄o enea obitum regnū diu ofe re uare potuisse alios p̄uidēd os existimauit q̄s illis porib? siue q̄ cum romulo iam romā trā s̄herant. siue q̄nq̄ alba euerfa fuerāt et āsturi. vel tanq̄s fugitiuis eustodes adhiberet. v̄l tanq̄s inualidis adiutores

Ca. xij.
Nec dijs sacris tñ roma dignata ē eē otēt a. que tā multa illic pompili? cō s̄tuerat. Nam ip̄si sūmū tēpluz nō dum hēbat iouis. Rex q̄ppe tar q̄ni? ibi capi tolium fabricauit. Esculapi? autē ab epid au ro abiuit romā. vt p̄tissimus medic? in v̄be nobilissima. arte m̄ gloriofus exerceret. Mat

autē deoz nescio v̄nde nata penetrnū mōtē inlebit. indignū em̄ erar. vt cum ei? fili? iam colli capit olmo p̄fideret. adhuc ip̄a i loco iḡ bifi latitaret. Que tñ si oim deoz mater est. non solū secuta est romā quosdam filios suos verum et alios p̄cessit etiā secuturos. Miroz sane si ip̄a pepit cinocelaluz. qui lōge postea venit ex egipto. v̄trū et dea febris ex illa na ta sit. Videre esculapius p̄nepos ei?. sed v̄n decunq̄ nata sit non op̄mor. Audebūt eam dicere ignobilē dij pegrini deā. ciuem roma nam. Sub hoc tot deoz p̄sidio. quos nūera re quis pōt indigenas. et alienigenas. cele stes. terrestres. infernos. marinos. fontanos fluuiales. et vt varro dicit certos atq̄ mcer tos. in oibusq̄ generib? deoz. sicut in aialis bus mares et femmas. Sub hoc ergo tot de ozum p̄sidio ofstituta roma. non tam magnis et horrēdis cladib?. quales ex m̄tris paucas omemorato agitari affligiq̄s debuit. Nimis em̄ multos deos gr̄adi fumo suo tanq̄s siḡno dato ad tuitiōem ōz regauerat. q̄bus tēpla altaria. sacrificia. sacerdotes instituendo at q̄ p̄bēdo sūmū v̄ez deum cui vni hec rite ge sta debent offendēt. et felicior q̄dē cum pau ciozibus vixit. Sed quāto maior fact a est. sic nauis nauas tanto p̄ses adhibēos putauit credo des̄pans pauciores illos sub q̄b? in cō paratōe p̄ioris vite meli? vixerat. non suffi cere ad op̄itulandū gr̄aditanti sue. P̄imo em̄ sub ip̄his regib? excepto numa pompilio d̄ q̄ iam supra locutus sum quātū malū discordio si certamis fuit. quod fratrem romuli coegit occidi

Ca. xij.
Quomodo nec iuno que cum ioue suo iam fouebat romanos rerū d̄nos gē temq̄s togatā. nec venus ip̄a enea s̄ das suos potuit adiuuā. vt bono re quo mo re oiugia mererent. cladesq̄ tanta irruūt h? niopie. vt eo dolo rapent. moxq̄ opellerent pugnare cum soceris. et misere feie nondum ex iniuria maritis ociliate iam pentum sang ne dotarent. At em̄ vicerūt in hac oflicitatōe romani vicinos suos. q̄ntis et q̄ mltis v̄trin q̄s vulnerib? ac funetib?. tam p̄pinq̄ozū q̄m et ofimū iste victorie ofstiterūt. P̄opt v̄nuz cesarē socerū et v̄num genez ei? pompeii iā mortua cesaris filia vxore pompeii. quanto t̄ q̄s iusto doloris instinct u lucanus exclamat. Bella p̄ematibios plusquā ciuilia campos iul q̄s datum sceleri canim? Vicerūt ergo roma ni vt strage soceroz manib? eructis ab eoz fili ab? amplex? miserabiles extorq̄rent. nec ille auderēt flere p̄res occisos ne offenderēt victores maritos. que adhuc illis pugnanti bus. p̄ quib? faceret vot a nesciebat. Talib?

nuptijs pplm romanū non uenit. sed bellona
 docauit. Aut fortassis allecto illa inferna fu-
 ria iam eis fauēte iunone plus in illos habuit
 licētē. q̄ cum ei⁹ p̄cibus oīra enēa fuerat ex-
 citata. Andromache felicē captiuata est q̄z
 illa oīgia romana nupse rūt. licet seruilē. tū
 post eius amplexus. nullū troianoz p̄rtibus
 occidit. Romani autē soceros interficiebāt in
 p̄ijs. quoz iam filias amplexabant in thala-
 mis. Illa victori subdita. dolere tū suozū mor-
 tem potuit non timere. Ille sociate bellatib⁹
 pentum suozū mortes pcedētib⁹ uiris time-
 bant. redeūtib⁹ dolebāt. nec timorē habentes
 libez nec dolozē. Nam p̄pter interitū ciuū
 p̄mquoz. fratꝝ. pentū. aut pie cruciabatuz
 aut crudelē letabant victozis maritoz. huc
 accedebat q̄ ut sūt alterna belloꝝ aliq̄ p̄tū
 ferro amiserūt uiros. alique utrozūq; ferro
 et penites et uiros. Neq; em̄ et apd̄ romanos
 parua fuerūt illa discrimina. Si q̄dē ad obfidi-
 onem q̄z puētus est ciuitatis. clausisq; portis
 se tuebant. quib⁹ dolo aptis. admissisq; hosti-
 bus. intra memia in ip̄o foro scelerata. nimis
 atrox inter generos socerosq; pugna omilla
 est. Et raptores illi etiā supabant. et crebro
 fugiētes inter domos suas graui⁹ fedabant
 p̄stinās. quāuis et ipsas pudēdas lugēdasq;
 victozias. Hic tū romulus de suozū iā virtu-
 te desponsioem rogauit ut statet atq; ille
 hac occasione nomē statozis inuenit. Nec si-
 mis esset tāti mali nisi rapte ille laceratis cri-
 nibus emicaret. et puolute p̄ntib⁹ iram eoz
 iustissimā non armis uictoricibus. sed supplici
 pietate sedaret. Deinde ritū tacitū regē sabi-
 norum. sociū regni romulus ferre opulsus est
 germani osortis impatiēs. Sed q̄n̄ t̄ istū diu
 toleraret. qui fratē geminūq; non pertulit.
 Vñ et ip̄o interfecto. ut maior deus esset re-
 gnum solus obtinuit. Que sunt ista iura nup-
 tiarū que irritamē tabelloꝝ. que federa ger-
 manitatis. affinitatis. societatis. dimitatis. q̄
 postremo sub eoz dijs tutorib⁹ uita ciuitatis
 Vides quāta hinc dici et q̄z multa possent. ni-
 si que sup̄sūt n̄a curaret intētio. et sermo in
 alia festinaret

Quid deinde post numā sub alijs regi-
 bus quāto malo non solū suo. sed etiā
 am romanorū in bellū albanū puoca-
 ti sunt. qz videt̄ pax nūctam longa uilue-
 rat. q̄ crebre strages romani albaniq; exer-
 citus fuerūt. et utriusq; omninuo ciuitatis.
 Alba nanq; illa quā fili⁹ enee creauit ascani-
 us rome mater p̄pior ip̄a q̄z troia a tullo ho-
 stilio rege puocata oflixit. ofligēs autē t̄ affli-
 cta esset afflixit. donec multozū cederet pari
 defectōe certaminū. Tūc euētū belli d̄ terge

minis hinc atq; inde fratrib⁹ placuit ex p̄ri-
 a romanis tres oracij. ab albanis autē tres cu-
 riatū p̄ceserūt. Curiatū trib⁹ oracij duo ab
 vno autē oracō tres curiatū supati et extincti
 sunt. Ita roma extitit uictrix. ea clade etiā
 in certamine extremo ut de sex vñ reditꝝ do-
 mum. Cui dānū in utriusq; cui luc⁹ nisi enee
 stirpi. nisi ascanij posteris nisi p̄li ueneris. ni-
 si nepotib⁹ iouis. Nam et hoc plusquā ciuile
 bellū fuit. q̄n̄ filia ciuitas cū ciuitate m̄e pu-
 gnauit. Accessit aliud huic tergemozū pu-
 gne vltime atrox atq; abhorredum malum.
 Nam ut erat ambo ppli. pus amici. vicini q̄p-
 pe atq; cognati. vni curiatoz despōfata fue-
 rat oraciorū soroz. Nec postea q̄z sponfi spō-
 salia in victoze fratre ofpexit. ab eodem fra-
 tre quō fleuit occisa est. Humanior hui⁹ vni-
 us femine. q̄z vniuersi ppli romani mihi fuisse
 viderē affectus. Illa que maritū iam fide me-
 dia retinebat. aut forte etiā ip̄m frēm dole-
 n̄ q̄ eum occiderat cui sorozē pmiserat. puto q̄
 non culpabilē fleuerit. Vñ apud virgilii pi-
 us enee laudabilē dolet. hostē etiā sua per-
 emptum manu. Vnde marcell⁹ firacusana ci-
 uitate reuolēs ei⁹ paulo ante culmē et gl̄iaz
 subman⁹ suas subito occidisse. cōem cogitās
 obitōem flēdo miserat⁹ est. Quēso ab huma-
 no imperem⁹ affectu. ut seia spōsū suū a fra-
 tre suo pemptū sine crimine fleuerit. si viri ho-
 stes a se victos etiā cū laude fleuerūt. Ergo
 spōso a fēe illatā morte q̄n̄ seia illa flebat tūc
 se oīramrēm ciuitatē tāta strage bellasse. et
 tāta hinc atq; inde cognati cruozis effusioe
 vicisse roma gaudebat. Quid mihi obtēdit
 nomē laudis. nōmenq; victorie. Remotis ob-
 staculis insane opinionis facinora nuda cōnā-
 tur. nuda pensent. nuda iudicētur. Causa di-
 catur albe. sicut troie ad alterum dicebatur
 Nulla talis. nulla similis inuenit. Tūc ut defi-
 des moueret tullus in arma uiros. etiā desue-
 ta triūphib⁹ agmina. Illo itaq; vicio tūc sce-
 lus p̄peratū est. socialis belli atq; cognati.
 Quod viciū salustij magnū trāseunter atēn-
 git. Cum em̄ laudās breuē antiq̄ora omemo-
 rasset t̄pa. q̄n̄ vita hoīm sine cupiditate agi-
 tabatur et sua cuiq; satis placebant. postea
 vero inq̄t q̄z curus in asia in grecia lace demo-
 nijet atheniēses cepere. vites atq; nationes
 subtere. libidie d̄nandi cām belli habuē ma-
 ximā gloriā in maximo impio putare. et cete-
 ra que ipse instituerat dicere. michi hucusq;
 satis sit eius verba posuisse. Libido ista d̄nā-
 di magnis malis agitatur. et d̄erit humanum
 genus. Hac libidie roma tūc victa albam se
 vicisse triūphabat. et sui sceleris laudē glo-
 riam noiabat. Quā laudē inq̄t scriptura n̄a

peccator in desiderijs aie sue et q̄ iniqua gerit bñ dicē. Fallacia igit̄ tegm̄ia ⁊ deceptorie dealbacōnes auferat̄ a reb⁹. ut sincero inspiciat̄ ex amie. Nemo michi dicat magnus ille arzille. qz cū illo et illo pugnavit et vicit. Pugnat̄ etiā gladiatores. vincūt ⁊ ip̄i. Habet̄ p̄mia laudis ⁊ illa crudelitas. Sed puto esse cuiuslibet satius meritis penas luere. q̄z illoz armozū q̄rē gloriā. Et tamē si in arenam pcederēt pugnatūri inter se gladiatores q̄z alter filius. alter essz pater. tale spectaculum quis ferret quis nō auferret. Quomō ḡ gloriōsū alterius matris. alterius filie ciuitatis. inter se armoz potuit esse certamen. An ideo diuersus fuit q̄ arena vlla nō fuit. et latiores campi nō duoz gladiatoz. sed i duob⁹ populis multoz. funeribus implebantur. Non amphiteatro cingebantur illa certamia sed vniuerso orbe. et tunc viuus et postēris quousqz ista fama porrigitur. impium spectaculum p̄bebat̄. Vim tñ patiebatur studij sui diu illi p̄hides imperij romani. et taliū certaminū tanqz theatrici spectatores tunc oratiozū soloz. p̄pter curiatos tres p̄tos. etiā ipsa tertia ex altera parte fraterno ferro duob⁹ fratrib⁹ adderet̄. ne minus haberet mortū etiā roma que vicerat. Deinde ad fructū victorie alba subūsa est. vbi post illū quod greci euerterēt. et p⁹ lauimū vbi eneeas regnū pegrinū atqz fugitiuū constituerat. tercio loco habitauerat numia illa troiana. s; moze suo etiam inde iā forasse migrauerat. ideo deleta est. discesserāt videlicet omēs aditis azisqz relictis dij. quib⁹ imperiū illud steterat. Discesserāt sane ecce iam tercō ut eis quarta roma puidētissime crederet̄. Displicuerat em̄ ⁊ alba. vbi amulū expulso fratre. ⁊ roma placuerat. vbi romulus occiso fratre regnauat. S; anteq̄ alba dirueret̄ transfusus ē inquit̄ populus eius i romā. ut ex v̄tqz vna ciuitas fiet. Esto. ita factū sit. vrbs tamē illa alcanij regnū et tertiū domiciliū troianoz deozū. ab vr̄be filia mater euerfa ē. Vt aut̄ belli reliquie ex duob⁹ pplis vnū facerēt miserabile coagulū mult⁹ ante fusus vtriusqz sanguis fuit. Quid iam singillatim dicam sub ceteris regib⁹ totiens e adē bella renouata q̄ victozijs finita videbant̄. ⁊ tātis stragib⁹ itez iterūqz ofecta iterū iterūqz post fedus et pacē inter generos et soceros et eoz stirpe posterosqz repetita. Non puum iudiciū calamitatis h⁹ fuit. q̄ portas belli null⁹ clausit eoz. Nullus ḡ illo rum sub eoz dijs p̄fidib⁹ in pace regnauit.

Ca. xv.
Ipsorum aut̄ regū q̄ exitus fuerunt. De romulo viderit adulatio fabulo

sa. qua phibet̄ receptus in celū. viderint qui dam septores eoz qui eum p̄pter ferocitatē a senatu discerptū esse dixerūt. subordinatū qz nescio que iulij pculū q̄ eum sibi apparuis se diceret. eūqz p se populo mā d'asse romano vt inter numina coleretur. eoqz mō pplm̄ q̄ contra senatū itumescere cepat rep̄ssum atqz sedatū. Acciderat em̄ et solis defectio. quā cetera rōe sui cursus effectā impit̄ a nesciens multitud̄ meritis romuli tribuebant. quasi vero fluctus ille solis fuisset. non magis idō credi deberet occisus. ip̄mqz scelus auctōe etiā diurni luis indicatū. sicut reuera factū ē cum dn̄s crucifixus est crudelitate atqz impietate iudeoz. quā solis obscuratōnem nō ex canonico siderum cursu accidisse. satis ondit q̄ tūc erat pasca iudeozū. Nam plena luna solē miter agit̄. Regularis aut̄ solis defectio non nisi lune fine ottingit̄. Satis et cicero illā in deos romuli receptōem putatā magis significat esse qm̄ factā. qm̄ et laudas eum in libris de republica scipionis que sermōe tm̄ ē inq̄t ofsecutus. vt cum subito sole obscurato nō cōparuisset deozū in numero collocat̄ putarēt quā opinionē nemo vnq̄m mortaliū asse q̄ potuit. sine eximia virtutis glia. Ad aut̄ dicit eū subito nō cōparuisse p̄fecto ibi itelligit̄. aut violentia tēpestatis. aut cedis factioz isqz cretū. Nā et alij septores eoz defectū solis addūt etiā subitā tēpestatē que p̄fecto ā occasionem sceleri p̄buit. aut romulū ip̄a osūm / p̄fit. De tullo q̄ppe etiā hostilio. q̄ terti⁹ a romulo rex fuit. qui et ip̄e flumine absūpt⁹ est. dicit in eis dē libris idē cicero. p̄pterea ⁊ istuz nō creditū in deos receptū tali morte. qz forasse quod erat in romulo p̄batū id est p̄suum. romani vulgare noluerūt id est vile facere. si hoc et alteri facile tribueret̄. Dic etiā apte in inuectiuis. illum q̄ hāc vr̄be odidit romulum ad deos imortales beniuolētia fama qz sustulim⁹. vt nō vere factū. sed p̄p̄ merita virtutis ei⁹ beniuolētia iactatū diffamatūqz mōstraret. In hortētio h̄o dyalogo cū de solis canonicis defectōnib⁹ loq̄ret̄ vt eas dē m̄ q̄t tenebras efficiat quas effecit meritu romuli. qui obscuratōe solis est fact⁹. Certe hic mime timuit hois interitū dicere. qz disputa toz magis qz laudatoz fuit. Ceteri aut̄ reges ppli romani excepto numa pompilio et anco marcio. qui moito interierūt qz horredos exitus habuerūt. Tullus vt dixi hostili⁹ victoz et euerfor albe cum tota domo sua flumine cōcremat⁹ est. Priscus tarq̄mius p̄sun decesso. ris filios inētmptos est. Serui⁹ tullus generi sui tarq̄nij supbi q̄ ei succellit i regnū nephario scelere occisus est. Nec discessere aditis

arisq; relictiſ diſ tanto in optimū illiſ populi
 rege paricidio ppetrato qſ dicit vt ſ miſe
 re troie faceretē aq; grecis diruēdā exuren-
 damq; relinqrēt. a adulterio paridis fuiſſe cō-
 motos. Sed inſup interfecto a ſe ſocero tar-
 quinio ipſe ſuccellit. Hunc illi diſ nepharius
 paricidā ſoceri interfectōe regnātē. inſuper
 multis bellis victoriſq; gloriātē. et de manu
 bñs capitoliū fabricātē. nō abſcedētē. ſed p-
 ſentes manētēſq; viderūt. et regē ſuū iouem
 in illo altiſſimo tēplo hoc eſt in ope paricide
 ſibi pſidere atq; regnare ppeſſi ſūt. Regē em̄
 adhuc innocēs capitoliū inſtruxit. et poſtea
 malis meritis vrbe expulſus eſt. ſed ⁊ ad ipſm
 regnū in quo capitoliū fabricaret. immaniſſi-
 mi ſcleris ppetratōe puenit. Ad vero eum
 regno romani poſtea depulerūt ac ſe claſe-
 runt membꝝ ciuitatis nō ipſiſ de lucrecie ſtu-
 pro. ſed filij pſm ſuit illo nō ſolū neſcītē ſed
 etiā abſente omiſſum. A. deā ciuitatē tunc
 oppugnabat. p pſo romano bellum gerebat
 neſcimus qd faceret. ſi ad eiſ noticiā ſlagici-
 um filij deferret. Et tū inexplorato iudicio et
 inexplō. ei pſ ademit impiū. et recepto ex-
 ercitu a quo deſerū iuſſus ē clauſis demde por-
 tis nō fuit intrare redeūt. At ille poſt bella
 grauiffima qbus eoſdē romanof ocitatis fini-
 timis attriuit. poſtea qſ deſertus ab eis qꝝ
 ſidebat auxilio regnū recipere non eualuit in
 opido tuſculo rome vicino quatuordecim ut
 fertur annos puat am vitam quietus habuit
 ⁊ cum vxore ſenuit. optabiliorē fortaſſis exi-
 tuq; ſocer eiſ generi ſui facinoze ne cignora-
 te filia ſicut pſibet extinctus. Nec tam iſtum
 tarqniū romani crudelē aut ſclerātū. ſed ſu-
 perbū appellauerūt. fortaſſe regio eiſ faſtꝝ
 alia ſupbia nō ferētē. Nam ſcleris occiſi ab
 eo ſoceri oprimi regis ſui. vſq; adeo atēpſere
 vt eū regē ſuū faceret. Vbi miror. ſi nō ſclē
 grauioze mercedē tātā tāto ſclerū reddide-
 runt nec diſceſſere aditis arisq; relictiſ diſ nī
 ſi forte qſpiam ſic defendat iſtos deos. vt di-
 cat eos iō māſſe rome quo poſſent romanos
 magis punire ſuplicijs qꝝ bñficijs adiuuare.
 ſeducētē eos vanis victorijs ⁊ bellis grauif-
 ſimis oterētē. Nec fuit romanoꝝ vitā ſb re-
 gibꝝ laudabili tpe illiſ reipublice vſq; ad ex-
 pulſionē tarqniſ ſupbi pducētōſ ferme et qꝝ/
 draginta et tres ānos. cū ille oēs victorie tā-
 multo ſanguie. et tātis empte calamitatibꝝ
 vix illud impiū in tra viginti ab vrbe miſſaria
 dilatauerint quātū ſpaciū abſte vt ſaltē ali-
 cꝝ gerule ciuitatis nūc territorio cōparetur

Ca. xvj.
Hic tpi adiciamꝝ etiā tps illud. quſ
 q; dicit ſaluſtiꝝ equo et modeſto iure

agitatū dum metꝝ a tarqniſ et bellꝝ graue
 eū etruria poſitū eſt. Quādiu em̄ etruſci tar-
 quinio redire in regnū conātī opitulari ſunt.
 graui bello roma ocuſſa eſt. Deo diē equo et
 modeſto iure geſtā reipublicā metu pmente
 non pſuadētē iuſticia. In quo breuiſſimo tpe
 qꝝ funeſtus ille annꝝ fuit. qꝝ pmi ſules creati
 ſūt expulſa regia ptate. Annū qꝝpe ſuū non
 opleuerūt. Nam iuniꝝ brutꝝ ex honoratū eie-
 cit vrbe collegā luciū tarqniū collatinū. De-
 inde mox ipſe in bello cecidit mutuis cū hoſte
 vulneribꝝ. occiſis a ſe ipſo pmitꝝ filijs ſuis. et
 vxoris ſue fraatribꝝ qꝝ eos preſtituēdo tarq-
 niſ diu aſſe cognouerat. Quod ſc̄m virgiliꝝ
 poſtea qꝝ laudabiliſ omemorauit. et immo cle-
 mentē exhorruit. Cū em̄ dixiſſet natoſq; pater
 noua bella mouētēſ ad penā pulera a phibere
 te vocauit. mox demde exclamauit ⁊ ait. In
 felix. vt cūq; ferāt ea facta minores. Quomo-
 dolibet inqꝝ ea facta poſteri ferāt id ē pferāt
 et extollāt. qui filios occidit inſelix eſt. Et tā-
 qꝝ ad ſolādū inſelicē ſubiūxit. Vincit amor
 patrie laudūq; imēſa cupido. Nōne in ſb bru-
 to qꝝ et filios occidit. et a ſe pculſo hoſti filio
 tarqniſ mutuo pculſus ſu puiere non potuit
 eiſq; potiꝝ ipſe tarqniſ ſupuixit. collatini col-
 lege vidē innocētia vindicata qꝝ bonus ciuis
 ob hoc tarqniſ pulſo paſſus eſt. qd tirannus
 ipſe tarqniſ. Nam et idē brutꝝ. ſanguineus
 tarqniſ fuiſſe pſibet. Sꝝ collatinū vicꝝ ſimili-
 tudinoiſ preſſit. qꝝ etiā tarqniſ vocabatꝝ.
 Mutare ergo nomē nī priam cogere. Poſtre-
 mo in eiſ noie hoc vocabulū minꝝ eēt. ſi luci-
 us collatinus tātūmō vocaret. Sed iō nī ami-
 ſit qꝝ ſine vſo detrimēto poſſet amittē. vt et
 honore pmiſ ſul. et ciuitate bonꝝ ciuis carē
 ſubteret. Etiamne iſta eſt gloria iuniſ bruti de-
 teſtandā iniqꝝtas. et nihilo vtilis reipublice.
 Etiamne ad hāc ppetradā vicit amor patrie.
 laudūq; imēſa cupido. In expulſo vtiq; tar-
 quinio tirāno ſul cum bruto creatꝝ eſt mari-
 tus lucrecie. luciꝝ tarqniſ collatinꝝ. Quā ſu-
 ſte pſ mores in ciue nō nomē attrēdit. Quā
 impie brutus collegā pme ac noue illiꝝ pote-
 ſtatis quē poſſet ſi hoc offendebat nomē tū
 puare. et priā puauit ⁊ honore. Nec mala fa-
 cta ſunt hec aduerſa acciderūt. qn̄ in iſia re-
 publica equo et modeſto iure agitatum eſt.
 Lucreciꝝ qꝝ qui in locū bruti fuerat ſubroga-
 tus. morbo ante qꝝ idē annꝝ terminaret abſū-
 ptus eſt. Ita publiꝝ valerius qꝝ ſucceſſerat
 collatino et mareꝝ oracius qꝝ p deſūcto lucre-
 cio ſuffectꝝ fuerat annū illū funereū atq; tar-
 tareum. qꝝ ſules qꝝq; habuit opleuerūt. qꝝ an-
 no ſulatus ipſius nouꝝ honore ac ptate au-
 ſpicata ē romana reſpublica. tē iā diſminuo

paululum metu. nō qz bella oq̄ue. rāt sed quia nō sam ḡni pondere vigeant. Finito scilicet tēpore. quo equo et modesto iure agitari est. secuta sunt que idē salusti breuiter explicat. Deim seruilis imperio p̄ces plebē exercē. de visita atqz tergo. regio more osule. agro p̄llere et ceteris ex p̄tib9 soli imperio agere. Quib9 seuijs et maxie fenore oppressa plebs cū assiduis bellis tributū et militiā simul toleraret. armata montē sacrū atqz auentinum insedit. Dūqz tribunos plebis et alia iura sibi parauit. discordiaz et certamis vtrinqz finis fuit. secundū bellū punicū. *Ca. xvij.*

Quid itaqz ego tantas moras vel seruitutes patiar. vlt lectur9 offeram. Quā miser a fuit illa respublica tam longa etate. p tot ānos. usqz ad scdm bellū punicū. bellis formidē inq̄erare nō desisteribuf. et intus discordijs seditōib9 ciuilib9. a salustio breuiter inq̄ratū est. P̄ om̄de victorie ille nō solida beator9 gaudia fuerūt. s; inania solacia miseror9. et ad alia atqz alia terribilia mala subeūda illecebrosa icit amēta mime q̄etozum. Nec nobis qz. hęc dicim9. boni romani prudētes qz. succēseāt. quāq̄ de hac re nec petendi sint nec monēdi. qn̄ eos mime successuros esse certissimū est. Neqz em̄ graui9 vlt ḡuioza dicim9. auctorib9 eozum et sti'o et ocio multū impares. qbus tñ ediscēdis et iphi laborauerunt. et filios suos elaborare opcl'unt. Quā autē succēseāt. qn̄ mē ferrēt. si ego dicere qd salustius ait. Plurime turbe seditōnes et ad postremū bella ciuilia orta sūt. dum pauci potentes quoqz in grām pleriqz ocesserāt. s; honesto patruū aut plebis noie dñatōes affēct abāt. boniqz et mali ciues appellati nō obmerita in rempublicā oibus piter corruptis sed vti qsqz locupletissim9 et miuria validior qz p̄ntia defendebat. p bono ducebāt. Porro si illi sc̄ptozes historie ad honestā libertatē p̄tinere arbitratī sūt mala ciuitatis p̄e non tacē. quā multis locis magno p̄conio laudatē opulsi sunt. cum aliā veriorē qua ciues eterni legēdi sunt nō h̄rent. qd nos facere cōuenit. quoqz spes quāto in deo melior et certior. tāto maior d; esse libertas cum mala p̄ntia xp̄o nostro imputat. vt infirmo ozes impitioresqz mētes alienēt ab ea ciuitate in qua sola iugiter felicitatēqz viuendū est. Nec in eos eozuz horribilioza nos dicim9 qz eoz idē tēdem auctozes quos legūt et p̄dicāt. qn̄ qdē t ex iphis que dicerem9 accepimus. et nullo mō disceere vel talia vel cūctā sufficim9. Vbi erant ergo illi dii q̄ p̄pter exiguā fallacēqz mundi b9 felicitatē colendi existimant. cū romani qbus se colendos mēdacissima astutia v̄dicabant

tantis calamitatib9 vexarent. Vbi erant qn̄ valerius osul ab exulib9 et seruis incensū capitoliū cum defensaret occisus est. Faciliusqz ipse p̄desse potuit edi iouis qm̄ illi turba tot nūmū. cu3 suo maximo atqz optimo rege c9 templū liberauerat subueniē. Vbi erāt qn̄ denissimis fatigata ciuitas seditōnū malis. cum legatos atbenas missos ad leges mutandas paululū q̄eta operiret. graui fame pestilentiaqz vastata est. Vbi erāt. qn̄ rursus populus cum fame laboraret p̄fectū annone p̄mum creauit atqz illa fame inualescēte. spurius emilius qui esuriētī multitudini frumēta largitus est regni affectati crimē incurrit. et eiusdē p̄fecti instātia p̄ dictatozē lucii q̄ntuz etate decrepitū. a q̄nto seruilio mḡto eq̄tus cum maximo et piculohissimo tumultu ciuitatis occisus est. Vbi erāt qn̄ pestilentia maria exorta. dijs inutilib9 sine t̄medio p̄ls diu m̄tumqz fatigat9. noua lectisternia qd nunq̄m antea fecerat exhibēda arbiteratus est. Lecti autē sternebant in honozē deozū. vnde hoc sacruū vlt poti9 sacrilegiū nom̄ accepit. ubi erāt qn̄ p̄ decem ornuos ānos male pugnādo crebras et magnas clades apud vegios exercitus romanus acceperūt. nisi p̄ furio camilluz tādē subueniret. que postea ciuitas ingrata dānauit. Vbi erāt qn̄ galli romā cepēt. spoliauerūt. incenderūt. cedib9 impleuerūt. Vbi erāt cum illa insignis pestilentia tā ingentem stragem dedit. qua et ille furio camillus extinctus est. qui rempublicā ingrata et a v̄gentibus ante defēdit. et de gallis postea v̄m dicauit. Unde in hac pestilentia scenicos ludos aliā nouā pestē non corpib9 romanorum sed qd est multo p̄ntiosius morib9 intulerūt. Vbi erāt qn̄ aliā pestilentia grauis de venenis matronaz exorta credita est. Quaruū sup̄sidem multarū atqz nobiliū mores dep̄lexi sunt oī pestilentia grauiorē. vel qn̄ in caudinas furculas a samnicibus obfessi ambo cū exercitu osules fedus cu3 cis fedū facere coacti sunt. ita vt eq̄tibus romanis sexcētis obsidibus datis ceteri amissis armis alijsqz spoliati p̄uatiqz tegmibus sub iugū hostiū cum vestimentis singulis mitterent. vel qn̄ graui pestilentia ceteris laboratibus multi etiā in exercitu idē fulmine pierūt. vel qn̄ itē alia intolerabili pestilentia escolapiū ab epidauro quasi medicū deum roma aduocare atqz adhibē opulsa est. qm̄ regem oim̄ iouem. q̄ iam diu in capitolio sedebat multa stupra qbus adolefcens vacauerat nō pmiserat fortasse discere medicinam. vel cū ospirantibus vno tpe hostibus lucanis. brucijs. samnicib9. etruscis. et senonib9 gallis. p̄mo ab eis legati p̄pti sūt.

deinde cum p̄tore oppressus exercitus septem
tribunus cum illo p̄euntibus et militū crede
cim milibus vel q̄n post lōgas et graues ro
me seditōes q̄bus ad vltimū plebs in ianicu
lum hostili dirēptōe secesserat. **H**9 mali tam
dita calamitas erat vt ei9 rei causa qd̄ in ex
tremis piculis fieri solebat dīctator crearet̄
ortēsus. qui plebe reuocata in eodē mgt̄a tu
expirauit. **Q**uod nulli dīctatori añ otigerat
et qd̄ illis dīs iam p̄tē escolapio graui9 cri
men fuit. **T**um vero tā multa bella vbiq̄ cre
buerūt. vt inopia militū pletarij illi q̄ eo q̄p
li gignēde vacabāt. ob egestatē militare nō
valētes. hoc nomē accēpant militie ascribe
rentur. **A**ccit9 etiā a tarentinis pirrbus rex
grece tūc ingenti gloria celebrat9 romano
rum hostis effectus est. cui sane de rerū futu
ro euentu osulenti satis vibanc. apollo sic am
biguum oraculū edidit. vt e duob9 q̄c qd̄ ac
cidisset. ip̄e dinus haberet̄. **A**it enim. **D**ico te
pirrbe vincere posse romanos. **A**tq̄ ita siue
pirrbus a romanis siue romani a pirrbo vin
cerent̄. securus fatidic9 vt r̄libet expectaret
euentū. **Q**ue tūc et q̄ horrēda vtiusq̄ exer
citus clades. **I**n qua tū supior pirrbus exti
tit. vt iam possēt appollimē p̄ suo intellectu p̄
dicare dīnum. nisi p̄xime alio p̄lio romani ab
secederēt supiores. atq̄ in tāta strage bello9
etiam pestilētia grauis exorta est mulierum
Nam p̄s quā maturos ptus ederēt. grauide
moriebant̄. **V**bi se credo escolapius excusa
bat. q̄ archiatri nō obstetricē p̄fitebat̄. **P**e
cudes q̄s similiter interiebāt. ita vt iam dese
cturum gen9 aī alium crederet̄. **Q**uid iems il
lam memorabilis tam incredibili immanitate
seuiens. vt niuib9 horrēda altitudine etiā in
foro p̄ dies quadraginta manētib9 tiberis q̄s
glacie duraret̄. **S**i nostris t̄pibus accidisset
que isti quāta dixissent. **Q**uid illa itidē igen9
pestilētia q̄ diu seuiuit. q̄s mltos pemit. **Q**ue
cum in annū aliū multo grauius tenderet̄ fru
stra p̄tē escolapio aditū est ad libros sibilli
nos. in quo genere oraculo9 sicut cicero i li
bris de dinatione omemorat. magis interp̄
tibus vt possunt. seu volūt dubia oiectatib9
credi solet. **T**unc ergo dīctū est. eam esse cau
sam pestilētie. q̄ plurimas edes sacras multi
occupātes p̄uatim tenerēt. **S**ic interiz a ma
gno impit̄ie vel desidie crimie escolapius li
beratus est. **V**nde aut̄ a multis edes ille fue
rāt occupate nemine p̄hibēte. nisi q̄ tāte nu
minū turbe diu frustra fuerat supplicatū. atq̄
ita paulatim loca deserbant̄ a cultorib9 vt
tanq̄s vacua sine vltius offēsiōe possent hu
manis saltem v̄sibus vendicari. **R**anq̄ tunc
velut ad sedandā pestilentiā diligēt̄ rep̄eti

ta fuerūt atq̄ reparata nisi postea eodē mō
neglecta atq̄ vsurpata latitarent non vtiq̄
magne pitie varrois tribueret̄. quod scribēs
de edib9 sacris tam multa ignorata omemo
rat. sed tūc interim elegās nō pestilentie de
pulsio. sed deo:um excusatio p̄curata est.

Ca. xvij.

Am vero punicis bellis cum inter vtū q̄ im
perū victoria diu anceps atq̄ incerta p̄dēt
p̄liq̄s duo p̄ualidi impet9 in alterū fortis
simos et opulētissimos ageret̄. quot munitio
ra regna d̄rita sunt. que v̄tēs ample nobiles
q̄s delecte. quot afflicte. quot p̄dite ciuitates
q̄s longe lateq̄ tot regiones terre9 vastate
sunt. **Q**uotiens victi hinc atq̄ inde victores
quid hoim osumptum est vel pugnantiū miss
tum. vel ab armis vacatū p̄lo9. **Q**uāta vis
nauū marinis etiam p̄lijs oppressa. et diuersa
rum tēpestatum varietate submersa ē. si enaz
rare vel cōmemorare conemur nihil aliud q̄
sc̄ptores etiam nos erim9 historie. **T**ūc ma
gno metu p̄turbat̄ a romana ciuitas. ad t̄me
dia vana et ridēda currebat. **I**nstaurati sūt
ex auct̄itate librorū sibillimoz ludi secula
res. quoz celebrat̄ inter cētum ānos fuēat
instituta. felicioribusq̄ t̄pibus memoria ne
gligente pierat. **R**enouarūt etiā pontifices
ludos sacros inferis. et ip̄os abolitos ānis re
torozum melioribus. **N**imirū em̄ q̄n renouati
sunt. tāta copia morientū d̄itatos iferos et̄
ludere delectabat. cum p̄fecto miseri homies
ip̄a bella rabida et cruetas aiositates funere
asq̄ hinc atq̄ inde victōrias magnos agēt
ludos d̄monū et opimas epulas inferozum.
Nihil sane mirasibili9 p̄mo punico bello acē
dit. q̄s q̄ ita romani victi sunt vt etiā regul9
ille capetur. cui9 in p̄mo et i altero libro mē
tionem fecim9 vir plane magnus et victor an
tea domitorq̄ penozū. q̄ etiā ip̄m p̄mū bellus
punicū ofeciss9. nisi auiditate nimia laudis et
glorie duriores obitōnes q̄m ferre possent fel
sis carthaginēsis impasset illi9 viri et cap
tiuitas inopinatissima. et seruit9 idigmissima
et iuratio fidelissima. et mors crudelissima. si
deos illos non cogit erutescere. verum etiā
q̄ erei sunt. et non h̄nt sanguinē. **N**ec mala il
lo tempe grauissima. intra memia defuerunt.
Nam exundante nimis v̄lta morem fluuio ti
berino pene omnia v̄bis plana subuersa sunt
alijs impetu quasi torrentis impulsis. alijs ve
lut stagno diuturno madefactis atq̄ subla
p̄sis. **I**stam deinde pestem ignis pernicio9
subsecutus est. qui correptis circa forum qui
busq̄ celsioribus etiam templo veste suo fa
miliarissimo nō pep̄cit. vbi ei veluti vitā p̄pe
tuam diligētissima substitutōe lignozum. nō

tam bonora te q̄s dānate virgines donae cō
sueuerāt. **T**um vero illic ignis n̄ tm̄ viuebat
sed etiā seuebat. **C**ui⁹ impetu exterrite vir-
gines sacra illa fatalia q̄ iaz tres in quib⁹ fu-
erāt p̄sserāt ciuitates cū ab illo incendio libe-
rare non possent merellus p̄tifer sue quo dā
mō salutis oblit⁹ irruens ea semiustulāt⁹ ab-
ripuit. neq̄ em̄ vel ip̄m ignis agnouit. **A**ut
vero erat ibi numen quod nō etiā si fuiss⁹ fu-
gisset. **H**omo igit⁹ potius sacris veste. q̄ illa
homi p̄desse potuerunt. **S**i autē a semetip̄s
ignē nō repellēbāt. ciuitatē cui⁹ salutes tueri
putabāt. quid otra illas a quas flāmasq̄ po-
terāt adiuuare sicut etiam res ipsa nichil ea
proius potuisse patefecit. **N**ec istis nequaq̄
obicerēt a nobis si illa sacra dicerēt non tue-
dis hys bonis tēporalibus instituta s̄ signifi-
candis eternis. et iō cum ea que cozpa'ia visi-
biliaz eēt p̄re oringeret nihil hys rebus
minui p̄pter quas fuerāt instituta ⁊ posse ad
eosdē vsus denuo repari. nunc vero cecitate
miserabili. eis sacris que p̄re possent fieri po-
tuisse existimāt vt salus terrena et t̄palis fe-
licitas ciuitatis p̄re nō possent. **P**om̄ de cum
illis etiā manētib⁹ sacris vel salutis oritō v̄l
infelicitas irruisse mōstrāt mutare sentētiā
quam defendere nequeūt erubescūt

Ca. xix.
Ecūdo aut̄ punico bello nimis lōgū
est omemorare clades duoz p̄lorū
tam longe secū lateq̄ pugnantū. ita vt hys
q̄s fatētib⁹ qui nō tam narrare bella romana
q̄s romanū impiū laudare instituerūt. simili-
or victu fuerit ille qui viciit. **H**anibale quippe
ab hispania surgēte et pireneis montib⁹ su-
peratis gallia trāscursa. alpibusq̄ diruptis
tam lōgo circuitu auctis virib⁹ cūcta vastā
to. aut subigēdo torrētis mō italie faucibus
irruēte q̄s cruetā p̄zlia gesta sūt quotiēs ro-
mani supati. q̄s multa ad hostē opida defece-
runt. q̄s multa capta et oppressa. q̄s dire pug-
ne et totiēs hanibali romana clade gloriose
De cānenfi autē mirabilif horrendo malo q̄d
dicam. vbi hanibal cum eēt crudelissimus. t̄n̄
tanta inimicōz atrocissimoz cede satia tus-
parci iussisse p̄hibet. **V**ires modios anuloz
aureoz carthaginē misit. quo intelligerent
tantā dignitate in illo p̄lio cecidisse roma-
nam. vt facilius eā caper mēsurā q̄s numerus
atq̄ hinc strages turbe ceterē. tātō vtiq̄ nu-
merohoris q̄nto infirmioris que sine anulifia
cebat comiciēda poti⁹ q̄s nūciāda putaretur.
Deniq̄ tāta militū iopia secuta est. vt roma-
ni reos facinorū p̄posita impunitate collige-
rent seruitia libertate donarēt. atq̄ ex ill' pu-
dendus nō tam suplerēt q̄s in stituerēt exer-

citus. **S**eruis itaq̄ imo ne faciam⁹ iniuriam
iam libertis p̄ romana republica pugnaturif
arma defuerūt. **D**etracta sunt tēplis. tanq̄m
romani dijs suis dicerēt. **P**onite q̄ rādū ma-
niter habuistis. ne forte aliq̄d vtile facē pos-
sint inde n̄ a mancipia. vnde n̄ a numia nihil
facere potuistis. **T**unc etiā stipēdijs sufficiē-
dis cum defecisset erarium in vsus publicos
opes venere p̄uate. abo vnoq̄z id q̄d habuit
oferente. vt p̄ter singulos anulos aureos sin-
gulasq̄ bullas miserabilia dignitatis insigniā
nihil sibi auri senat⁹ ip̄e. quāto magis ceteri
ordies tribusq̄ relinq̄rent. **Q**uis ferret istos
si nostris t̄pibus ad hanc inopiā cogrent cū
eos mō vix feramus q̄n p̄ supflua voluptate
plura donant histriomb⁹ q̄s tūc legionib⁹ p̄
extrema salute collata sūt

Ca. xx.
Ed in hys oibus belli punici sc̄di mal-
nihil mirabilif ac miserabili q̄rela di-
gnius q̄s exitū sagūtinoz fuit. **N**ec
q̄ppe hispanie ciuitas amicissima ppli roma-
ni dum eidē populo sidem seruat cuersa ē. **H**inc
em̄ hanibal factō federe romanoz cām quesi-
uit. q̄bus eos irritaret ad be' lū. **S**agūtū ē go-
ferocit' obfidebat. q̄d vbi rome auditum est.
missi legati ad hanibalē vt ab ei⁹ obfidiōne
discederet. otēpti carthaginē p̄gūt. queri-
moniaq̄ deponūt tēdētis rupti. infectoq̄s ne-
gocio roma redeūt. **D**um hec more aguntur
miseratilla ciuitas opulētissima sue reipubli-
ce. romaneq̄ carissima. octauo vel nono a pe-
nis mēse delecta est. **C**ui⁹ mereritū legē. quan-
tomagis scribere horrozis est. **S**eruit tamen
eum omemorabo. ad rem q̄ppe q̄ agit multus
p̄met. **P**rimo fame otabuit. **N**am etiā suoz
cadauerib⁹. a nōnullis pasta p̄hibet. **D**e iude
cim fella rez. ne saltē captiua in manus hani-
balis pueniret in gentē rogū publice struxit
in quem ardentē ferro etiā trucidatos omēs
se suosq̄ miserūt. **H**ic aliq̄d agerēt dij belluo-
nes atq̄ nebulones sacrificioz adipib⁹ inhi-
antes. et fallaciū dinationū caligine decipiē-
tes. **H**ic aliq̄d agerēt. vt ciuitati ppli roma-
ni amicissime subuenirēt. et fidei obseruatione
peuntem perire nō sinerent. **I**psi vtiq̄ medij
p̄fuerūt. cum romane reipublice interiecto fe-
dere copulata est. **C**ustodies itaq̄ fideliter
quod ip̄s p̄fidib⁹ placito iūxerat. fide iūre-
rat. iuratōe ostrixerat. a p̄fido obfessa opp̄f-
sa osumpta est. **S**i ip̄s dij tempestate atq̄ ful-
mimb⁹ hanibalē postea romanis p̄ximēni-
bus terruerūt. lōgeq̄ miserūt. tūc p̄mū tale
aliq̄d facerēt. **A**udeo q̄ppe dicere. honestus
illos p̄ amicis romanozū ideo piclitārib⁹ ne
romanis frāgerēt fidē. et nullā opē tūc habē-
tibus q̄m p̄ ip̄s romanis q̄ se pugnabant

atq; aduersus hanibale opulenti erant potuisse
 tempestate seuire. Si ergo tutores essent ro-
 mane felicitatis et glorie. tam graue ab hea cri-
 men saguntine calamitatis auerteret. Nunc ve-
 ro quod stulte creditur dijs illis defensoribus roma-
 victore hanibale non perisse. quam saguntine vr-
 bi non potuerunt. ne peius paret amicitia sub-
 uenire. Si saguntinorum christianus populus esset. et
 homini aliquid pro fide euangelica patere. quanquam
 seipse non ferro non ignibus corrupisset. sed tamen
 si pro fide euangelica excidium patere. ea spe pa-
 teretur. quia in christum crediderat. non mercede
 breuissimi temporis sed eternitatis intermie. Pro-
 istis autem dijs quam propterea colunt prohibentur prope a co-
 lenda requirunt. ut hanc latentium atque transierunt
 um rerum felicitas tuta sit quod nobis defensores
 et excusatores eorum de saguntinis peunitibus
 rudent. nisi quod de illo regulo extincto.
 Hoc quippe interest quod ille unus homo. hec tota
 ciuitas. utriusque tamen meritis causa seruatio fidei
 fuit. Propter hanc enim ad hostes et redire ille
 voluit. et noluit ista transire. Conseruata ergo pro-
 uocat deorum iras fides. An proinde et dijs propitius
 paret. Non solum quique homines. verum etiam integre
 ciuitates. Verum voluit eligat. Si enim fidei ser-
 uate irascuntur illi dii. querant prodeos a quibus co-
 lanter. Si autem etiam illis propitius multis grauibus
 quod cruciatibus afflicti interire homines ciuitates
 quod proinde nullo fructu felicitatis huiusmodi colunt. De-
 finant igitur succedere. quam sacris deorum suorum per-
 ditis. se infelices esse factos putant. Possent
 enim illis non solum manentibus. verum etiam fauentibus
 non sicut modo de miseria murmurare sed sic tunc
 regulus et saguntini excruciatum horribile etiam
 am penitus interire

Ca. xxj.

Diro inter secundum et postremum bellum
 cartaginense quam salustius optimis mo-
 ribus et maxima discordia dixit egisse
 romanos multa enim propterea suscepti operis mo-
 dum cogitans. eodem ipso ergo tempore morum optio-
 rum maximeque discordie scipio ille rome italie
 quod liberator. eiusdemque belli punici secundum horre-
 di tam exitiosam et tam periculosa periculis mirabilis-
 que profectus. victor hanibalis. domitorque carta-
 ginis. ab adolescentia vita describitur dijs de-
 dita. replevisque nutrita. inimicorum accusatibus
 cessit. carereque patria quam sua virtute saluam
 et liberam reddidit in opido licet non egit reli-
 quam optulitque vitam post insignem suam trium-
 phum. nullo illius veribus capere desiderio. ita
 ut iussisse prohibeat. ne saltem mortuo in ingrata
 patria funus fieret. Deinde tunc prope in gneum
 mallium proconsule de gallo grecis triumphatam
 asiatica luxuria roma omni hoste peior irrepserat.
 Tunc enim prope lecti erant et preciosa stragula
 visa prohibentur. Tunc inducte meo uiua psalte

rie et alia licetiosa nequicia. Sed nunc de hijs
 malis que intolerabiliter homines patiuntur. non de
 hijs que libenter faciunt dicere institui. Vnde illud
 magis quod de scipio memorauimus quam cedens inf-
 micis extra patriam quam liberauit mortuus est.
 ad proinde propter disputatorem. quod ei roma-
 na numina a quorum replevis auerterit hanibalem
 non reddiderunt vicem. que propter istam tantum
 colunt felicitatem. Sed quod salustius eo tempore ibi di-
 xit mores optimos fuisse. propterea sed de asiatica
 luxuria memorandum putauimus. ut intelligatur etiam
 am illud a salustio in operatorem aliorum tempore di-
 ctum. quibus temporibus peiores utique in grauissimis
 discordijs mores fuerunt. Nam tunc id est
 inter secundum et postremum bellum cartaginense
 lata est etiam ista lex vocum. ne quis heredes se-
 minam faceret nec vnicuique filias. Quia lege quod
 iniquus dici aut cogitari possit ignorat. Verum
 tamen toto illo interuallo duorum bellorum punicorum
 tolerabilior infelicitas fuit. Bellis tamen for-
 tis otterebatur exercitus. sed victoribus solabatur
 Domi autem nulle sicut alias discordie seueiebatur
 Sed ultimo bello punico vno impetu alterius
 scipionis qui ob hoc etiam ipse africa cognomen
 accepit emula imperij romani ab stirpe dele-
 ta est. Ac inde tantis malorum aggeribus oppres-
 sa romana respublica ut prosperitate ac securi-
 tate rege. unde nimium corruptis moribus ma-
 la illa gesta sunt. plus nocuisse mortem etiam ci-
 to euerit quam propeius nocuerat tam diu aduersa
 carthago. Hoc toto tempore usque ad cesarem au-
 gustum qui videtur non adhuc vel ipsorum optimi-
 one gloriosam sed otteriosam et exitiosam. et
 plane iam eneruam ac languidam libertatem omni-
 modo extorsisse romanis et ad regale arbitrium
 cuncta reuocasse. et quasi morbida vetustate
 olapsam veluti instaurasse ac renouasse rem-
 publicam. toto ergo isto tempore omitto ex alijs
 atque alijs etiam atque etiam bellis clades. et
 numantini fedus horreba ignominia maculo-
 sum. Volauerat enim pulli de cauea et macino
 osuli ut aiunt augurium malum fecerat. quod prope
 anos quibus illa exigua ciuitas romanum excus-
 sa exercitum adfixerat. ipsique romane reipub-
 lice terrore esse iam cepant. Alij contra eam ma-
 lo augurio peccerunt. Sed hec inquam omitto

Ca. xxij.

Quamuis illud nequaquam tacuerim quod
 mitridates rex asie ubique in asia pe-
 strinates ciues romanos atque innume-
 rabili copia suis negocijs inter eos vno die oc-
 cidit iussit. et factum est. Quia illa miserabilis rerum
 facies erat subito quemque ubique fuisse inue-
 tus in agro. in via. in opido. in domo. in vico
 in foro. in templo. in lecto. in iuuio. inopinante
 atque impie fuisse cruciatum. Quis gemitus

successit. et bella ciuilia. que plia omiffa sunt. qd sanguis fulum. vt oēs fere italie gentes qbus romanū maxime ppollebat impiū. rān q̄ seua barbaries domarent. Jam ex pauciffimis hoc est min⁹ q̄ septuaginta gladiatozibus que ad modū bellū seruire tractum fit ad quātū nūerum. et quā acē fezoceq; puenerit quos ille nūerul impatores ppli romani supauerit. quas et quō ciuitates regioesq; vasta uerit. vix qui hystoriam oscriserūt satis explicare potuerūt. Regs id solū fuit seruire bellum. sed et macedonia pūmciā pus seruitia de populata sunt. et deinde siciliā orāq; maritimam. Quāta etiā et quā horēda omiserint p̄ mo latrocina. deinde valida bella piratarū. q̄s p magnitudine rerū valeat eloq̄

Ca. xxvij.
Quā vero marius ciuili sanguie iā ezuentus. multis aduersaz sibi partium pemptis. et vict⁹ vrbē pfugisset. vix paululū respiciāte ciuitate vt verbis tullianis vtar. su perauit postea cum a cum mario. Tum vero clariffimis viris interfectis. lūia ciuitatis ex tincta sunt. Vt⁹ est hui⁹ victorie crudelitatem postea filla. nec dici qdem opus est. quāta dimmutōe ciuiū. et quanta calamitate rei publice. De hac em̄ vindictā q̄ p̄nitio hor fuit q̄s si scelera que puniebant impunita relinquerent. ait et lucan⁹. Excessit medicina modum nimirūq; secuta est. qua morbi duxē manus p̄iere nocētes. Sed cum iam soli possent supasse nocētes. illo bello marino atq; fillano exceptis hīs q̄ foris in acie ceciderūt. in ipsa q̄s vrbē cadauerid⁹ vici platee. foro theatra tēpla opleta sūt. vt difficile iudicaret qn̄ vidozores plus funez ediderint vtrū pus vt vincerent. an postea q; vicissent cum p̄mū victoria marina qn̄ de exilio seip̄e restituit. exceptis passiuū quaq; versuū cedibus factis caput otauij osulis poneretur in rostris cesar et simbria domib⁹ trucidarent suis. duo crassi pat̄ et filij in ospectu mutuo mactarent. bebi⁹ et numitorij vncō tracti sparhis viscerib⁹ interirent. caruba hauusto veneno se manib⁹ inimicōz subtraheret. merula flamē dialis. p̄cihs venis ioui etiā suo sanguie litaret. In ipsi us aut̄ marij oculis otinuo feriebant. q̄b⁹ salutātib⁹ dexterā porrigere noluisse

Capitulum. xxvij.
Sillana vero secuta victoria h⁹ vide heet vindex crudelitatis post tm̄ sanguinem ciuiū quo fuso fuēat opata. fimo iā bello inimicis viuētibus crudelius in pace grassata est. Jam etiā post marij maioris p̄stinas ac recētissimas cedēs. addite fuerant alie grauiorēs a mario iuuenē atq; carbone

earū de p̄tium marianaz. q̄ filla immēte non solū victoriā. verū etiā ip̄am desparantes salutem. cuncta suis alijq; cedibus impleuerunt. Nam p̄ter stragē late p̄ diuersa diffusam obfessa etiā senatu de ip̄a curia tanq̄ d carcere pducebant ad gladiū. Muti⁹ sceuola pontis fer qm̄ nihil apud romanos templo veste sanctius habebat aram ip̄am amplex⁹ ocifus ē. ignēq; illū qui p̄petua cura virginū semp ardebat. suo pene sanguine extinxit. Vt⁹ de ill de filla victoz intrauit. q̄ in villa publica nō iā bello sed ip̄a pace seuiēte septē milia pedituz vndecūq; terminā non pugnādo s; iubēdo p̄strauerat. In orbe autēz tota quē vellet fille vnūq; feriebat. Vnde tot funera numerari oīno non poterāt. donec fille suggererēt si nendos esse aliquos viuere. vt eēt q̄b⁹ possent impare q̄ vicerāt. Tunc iam cohibita q̄ hac atq; hac passim furibūda ferebat licētia iugulādi. tabula illa cū magna gratulatōne p̄posita est. que hoim ex vtroq; ordine splēdi do. equestri s; atq; senatorio occidēdorū atq; p̄scribēdorū duo milia otinebat. otist abbat numer⁹ sed osolabat modus. Nec q; tot cadebāt tm̄ erat meroris. q̄ntū leticie q; ceteri non timebāt. Sed in q̄busdam eoz q̄ mori iussi erāt. etiā ip̄a licet crudelis ceterozū securitas. ḡna mortū exq̄sita ogemuit. Quendam em̄ sine ferro. lamātū manditupuerūt imanius hoies. hoim viuū q̄ bestie solēt discerpē cadauer abiectū. Alius oculis eff offis et p̄ticularim mēbus amputatis. in tātis cruciatib⁹ diu viuere. vel poti⁹ diu mori coact⁹ est. Subuastate sūt etiā tanq̄m ville q̄dā nobiles ciuitates. Vna vero velut vnus re⁹ duci iubere ē. sic tota iussa est trucidari. Hec facta sunt in pace post bellū. nō vt acceleraretur obrimēda victoria. sed ne otemnerēt obtenta. Pax cum bello de crudelitate certauit et vicit. Illud em̄ p̄strauit armatos. ista nudatos. Bellū erat. vt q̄ feriebat si posse feriret pax aut̄ non ut qui euaserat viueret. s; ut moriens non repugnaret

Ca. xxix.
Que rabies exteraz gentiū. q̄ seuitia barbaroz huic de ciuib⁹ victorie ciuium opari pōt. Quid roma funesti⁹ tetti⁹ amariūsq; vidit. Vt⁹ olim galloz et paulo ante gothoz irruptōem. an marij fille. aliozūq; in eozū ptibus virozū clarissimorum tanq; suozū luminū in sua mēbra ferocitatem. Galli q̄dē trucidauerūt senatū. q̄c q̄d ei⁹ in vrbē tota p̄ter arcē capitolimā que sola vrbēq; defēsa est respire potuerūt. sed in illo colle ostitutis auro vitā saltē vēdiderunt. quā et si ip̄i ferro rape nō possent. possent tū obfidiōne osumere. Torbi vero tam multis

senatorib⁹ peperūt. vt mag mirū fit. q̄ ali-
quos p̄emerūt. At vero filla viuo adhuc ma-
rio. ip̄m capitolij quod a gallis tucum fuit.
ad decernēdas cedēs victor̄ inſedit. Et cum
fuga mari⁹ lapſus eſſet ferocior̄ cruentiorq̄
redditurus. iſte in capitolio p̄ ſenatus etiam
oſultū. tam multos vita rebuſq̄ p̄uauit. Ma-
rianis aut̄ p̄ibus filla abſente q̄d ſanct⁹ cui
p̄cerēt fuit. quādo mutio ciui ſenatori p̄otiſi /
ci. aram ip̄am vbi erant vt aiūt fata romana
miſeris ambiēt̄i amplexib⁹ nō peperūt. Sil-
lana vero tabula illa poſtrema vt omittam⁹
alias innumerabiles mortes. plures iugula-
uit ſenatores q̄ gothi expoliare potuerunt.
Qua igit̄ fronte quo corde. qua impudentia
qua inſipientia vel poti⁹ amētia. illa dijs ſuis n̄
imputat̄. et hec noſtro impuāt̄ xp̄o

Ca. xxx.
Quidē bella ciuilia oibus bellis ho-
ſtilibus auct̄orib⁹ etiā eoz̄ fatētib⁹
amariora q̄bus illa reſpublica nec afflicta ſz
om̄ino p̄dita iudicata eſt longe āte aduentū
xp̄i exorta ſunt. et ſclerataz̄. ocat̄ena cōne
cārū. a bello mariano atq̄ ſillano ad bella ſer-
torij et catiline quorū a filla fuerat ille p̄ſcrip-
tus. ille nuric⁹. inde ad lepidi et catuli belluz̄
quorū alter̄ geſta ſillana reſcōdē alter̄ defen-
dere cupiebat. inde ad p̄p̄ij et ceſaris quoz̄
pompeij ſect̄ator̄ ſille fuerat ei⁹ ſz potentiā
vſe quauerat. vſe etiā ſupauerat. ceſar aut̄
pompeij potentiā nō ferebat. ſz quia nō habet̄
bat. quā tñ illo victo interfecto qz̄ et aſcēdit
hinc ad aliu ceſarem qui poſt auguſt⁹ appel-
latus eſt puenerūt. quo impante nat⁹ eſt xp̄s
Nam et ipſe auguſt⁹ cum multis geſſit bella
ciuilia. et in eis etiam multi clariffimi viri p̄ie-
runt. inter quos et cicero diſert⁹ ille artifer
regēde reipublice occubuit. Pompeij q̄ppe
victorē gaiū ceſarē. qui victoriā ciuilem cle-
menter exercuit. ſuiſq̄ aduerſarijs vitā dig-
tatemq̄ donauit tanq̄ regni appetitorē. quo-
rundā nobiliū diuratio ſenator̄ velut p̄ re-
publice libertate in ip̄a curia trucidant̄. In⁹
deinde potentiā multū morib⁹ diſpar viciffi-
q̄ oibus in q̄natus atq̄ corrupt⁹ affectaē vi-
debat̄ antonius. cui vehemē p̄ eadem illa
velut patrie libertate cicero reſiſtebat. Tūc
emerſer̄ mirabilis in doſ adoleſcēs ille ali⁹
ceſar illi⁹ gaij ceſaris filius adoptiu⁹. q̄ ut di-
xi poſtea eſt appellat⁹ auguſtus. hūic adole-
ſcenti ceſari. vt ei⁹ potētia oſtra antoniū nu-
triret̄ cicero fauebat. ſperās eū depulſa et op-
preſſa antonij dñatōne inſtauraturū reipubli-
ce libertatē. vſq̄ adeo ceſus atq̄ improuid⁹
futuroz̄. vt ille ip̄e iuuenis c⁹ dignitatez̄ ac
pt̄atem fouebat et eūdē cicerone occidēduz̄

antonio quadā quaſi ocordie pactōe p̄mitte-
ret. et ip̄am libertatē reipublice p̄ qua multū
ille clamauerat. ditioni xp̄ie ſubiugaret.

Ca. xxxj.
Dcos ſuos accuſent de tātis malis. q̄
xp̄o noſtro ingrat̄i ſunt de tantis bo-
nis. Certe qñ illa mala fiebāt calebāt are nu-
m̄m̄ ſabeo thure fertisq̄ recētib⁹ halabant
clare bāt ſacerdotia. fana remitebāt. ſacrifica-
bāt. iudebat̄. furebat̄ in tēplis. qñ paſſim tan-
tus ciuū ſanguis a ciuib⁹ nō mō in ceteris lo-
cis. verū inter ip̄a q̄z̄ deoz̄ altaria fundebat̄
Non elegit templū quo ofugeret tullij quia
frustra elegerat mucij. In⁹ vero q̄ multo iu-
dignius inſultat̄ ep̄ibus xp̄ianis aut̄ ad loca
xp̄o dicatiffima ofugerūt. aut̄ illic eos vt vi-
uerent etiam ip̄i barbari deduxerūt. Illud
ſcio et hoc me cū q̄ſquis ſine ſtudio p̄cium iu-
dicat̄ facillime agnoſcit. vt omittaz̄ cetera q̄
multa omemor̄ aui. et alia multo plura q̄ ome-
morare longū putauit. ſi hūanū gen⁹ ante bel-
la punica xp̄ianā recipet diſciplinā. et oſeq̄re
tur rerū tanta vaſtatō. quāta illis be-
l̄is euro-
pam africāq̄ otriuuit. nullus taſiū quales nūc
patimur niſi xp̄iane religioni mala illa tribus
iſſet. Multo aut̄ mim⁹ eoz̄ voces tolerarent̄
q̄ntū attinet ad romanos. ſi xp̄iane religiōis
receptōem et diſſamatōz̄ vel irruptō illa gal-
lozum. vel tiberi in flumis. igniūq̄z̄ illa d̄popu-
lacio. vel quod cūct̄a mala p̄cedit bella illa ci-
uilia ſeq̄rent̄. Mala etiā alia q̄ vſq̄z̄ adeo icre-
dibilis acciderūt. vt inē p̄digia numerarent̄
ſi xp̄ianis t̄p̄ib⁹ accidiffent. q̄bus ea niſi xp̄ia-
nis hoibus tanq̄z̄ crimina obijcēt. Omitto
q̄ppe illa que magis fuerūt mira q̄ noxia. ho-
ues locutos. infantes nōdū natos de vteris
matrū quedā verba clamaffe. volaſſe ſerpen-
tes. feminas et gallinas in maſculū ſexū fuiſ-
ſe ouerſas. et cetera huiuſcemodi que in eoz̄
libris nō fabuloſis ſed hitoricis ſeu vera ſeu
falſa ſint. non inferūt hoibus p̄niciem ſed ſtu-
porem. Sed cum pluit terra cū pluit creta. cū
pluit lapidib⁹. non vt grādo appellari ſolet
hoc neie. ſed oino vel terre vel crete vel lapi-
dum pluuiā. hec p̄fecto etiā grauit̄. et ledere
potuerūt. Legim⁹ apud eoſ. et hneis ignib⁹
ab ipo montis verice vſq̄ ad litus p̄ximum
decurrētib⁹ ita mare ſerbuſſe. vt rupes exu-
rerent̄. et p̄ices nauū ſoluerent̄. Hoc vtiq̄ n̄
leuiter noxiū fuit. q̄muis incredibilis mirum
Q̄odē rurfus eſtu igniū tanta vi fauille ſc̄p̄e
runt opletā eſſe ſiciliā. vt cathanēſis vrb̄ rec-
ta obruta et oppreſſa diruēt. Quia calamita-
te p̄moti miſericordie eius de 3 annis tributum
ei relaxauerunt romani. Locuſtarum etiam in
africa multitudinē p̄digij ſilem fuiſſe cum iā

essent populi romani puincia lris madauct
 osumptis em fructib9 folijsq; lignoz inge i
 atq; ineffabili nube in mare dicunt ee deie
 ctam. Quamortua redditaq; litoribus. atq;
 hinc aere corrupto tãtã ortã pestilentia dicit
 vt in solo egno in amisse octingeta hoim
 lia pisse referant. et multo ampli9 in terris li
 torib9 p̄ximis. Tũc vtiq; ex triginta milibus
 iuniorũ que ibi erãt. de cẽ remãssisse ofirmant
 Talis itaq; vanitas qualẽ ferim9 eiq; rñdere
 opellimur. qd hoz non xpiane religioni tri
 bueret si tpibus xpianis viderent. Et tñ dijs
 suis ista nõ tribuũt. quoz cultũ ideo reqrunt
 ne ista vel miora patiant. cum ea maiorã p
 tulerint. a qbus antea colebant

Explicit liber tertius.
Incipiunt capla libri qrti

De hijs que primõ volũte disputata sũt i.
 De hijs q libo scdo r scio otinent ij.
 An altitudo impij q nõ nisi bellis ac qñtẽ in bo
 no habẽda sit siue felicitũ siue sapietũ iij
 Quam similia sint larrucinjs regna absq; iu
 sticia iij.
 De fugitiuis gladiato:ib9 qũ potẽtia simif
 fuerit regie dignitati. v.
 De cupiditate nini regis q vt lati9 dñaretur
 pmus intulit bella finitimis vi.
 An regna ãrena inẽ pfect9 suos atq; defect9
 deoz iuuent vel deserant auxilio viij.
 Quoz deoz phidio putãt romani impũ suuz
 auctũ atq; seruatuũ cũ singul vix singularum
 rerũ tũtõẽ omittẽdã eẽ crediderũt vnj
 An impij romani amplitudo et diuturnitas
 ioui fuerit ascribẽda quẽ sumũ deũ cultozes
 ipsius opmabantur ix.
 Quas opiones secuti sũt q diuersos deos di
 uerfis mudi ptib9 pfece rũt x.
 De multis dijs q̄s coctozes paganoz vnum
 eũdẽq; iouẽ eẽ defẽdũt xi
 De opione eoz q deũ aiam mudi et mūdum
 corp9 esse dei dicũt xij.
 De hijs q sola ronalia animãtia ptes eẽ vnũ
 dei asserũt xij.
 Augmẽta regnoz ioui incõgruent ascepta
 cũ si vt volũt de rẽt. victoria ipa huic nego
 cio sola sufficeret xiii.
 An ogruat bonis lati9 velle regnare xv.
 Quid fuit q romani oibus reb9 et oib9 moti
 bus deos singulos deputãtes. edẽ qetis exẽ
 portas esse voluerũt xvj.
 An si iouis sumã ptãs est etiã victoria tea de
 buerit estimari xvij.
 Felicitatẽ et fortunam q deas putãt q rõe se
 cernunt xvij.

De fortuna muliebrĩ xix
 De virtute et fide q̄s pagani tẽplis et sacris
 honorauerint p̄mittentes alia bona q̄ filio
 ter colẽda fuerint si recte alijs dimitas tribue
 batur xx.
 Ad vnũ nõ intelligẽtes deũ virtute salte et
 felicitate debuerint esse otenti xxj.
 De scia colendoz deoz quã a se varro gliaẽ
 collatã esse romanis xxij.
 De felicitate quã romani multoz venerato
 res deozũ diu nõ coluerint honore dino q̄ p
 oibus sola sufficeret xxij.
 Quã rõe defẽdãt pagani q̄ inẽ deos colant
 ipa tona dina xxij.
 De vno tantũ colendo deo qui licet nomine
 ignoretur tamen felicitatis dato: esse senti
 tur xxv.
 De ludis scenicis quos sibi dij celebrari a suis
 cultozib9 exegerunt xxvj.
 De trib9 generib9 deoz de qbus sceuola p̄
 r̄ifex disputauit xxvij.
 An ad obtinẽdũ dilatãdũq; regnũ p̄fuerit
 romanis cult9 deoz xxvij.
 De felicitate auspicij q̄ romani regni fortitu
 do et stabilitas visa eẽ iudicari xxix.
 Qualia de dijs gẽtiũ etiã cultozes eozũ se se
 tire fateant xxx.
 De opionib9 varronis q̄ reprobata suãsiõẽ
 populari. licet ad noticiã veri dei ñ puenerit
 vnũ tñ deũ colẽdũ eẽ cẽfuerit xxxj.
 Ob quã spẽm vtilitatis p̄ncipes gẽtiuz apd
 subiectos sibi p̄plos falsas religiões voluerũt
 pmanere xxxij.
 Ad iudicio et ptãte dei veri oim regũ atq; re
 gnozũ ordinata sũt tpa xxxij.
 De regno iudeoz qd ab vno et vero deo in
 stitutu atq; seruatu est. donec in vera religi
 one mãserunt xxxij.

Explicit capla libri quarti.
Incipit liber qrtus. Ca. i.

Que uirtute dei dicẽ ex
 osus pus rñdẽdum pu
 tau ei9 inimicis q̄ ter
 rena gaudia osectãtes
 rebuzq; fugacib9 inhi
 antes q̄cqd in eis triste
 misericordia poti9 admonẽ
 tis dei q̄s punientis seueritate patiunt. reli
 giõĩ increpiãt xpiane que vna est salubris r
 vera religio. et qm cum sit in eis etiã vulgus
 imdoctũ velut doctoz auctoritate in odiũ no
 strum graui9 irritant existimãtib9 imperitiis
 ea que suis tpibus insolite acciderint. palia
 retro tpa accidere ñ solere. Eozũq; opionem